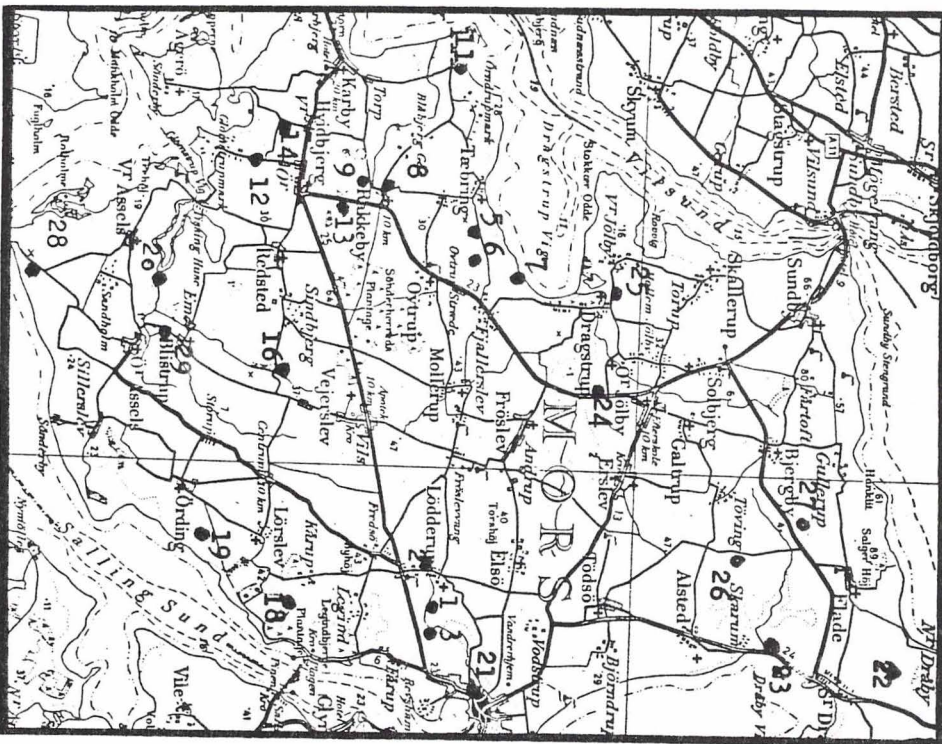


# MØLLER PÅ MORS

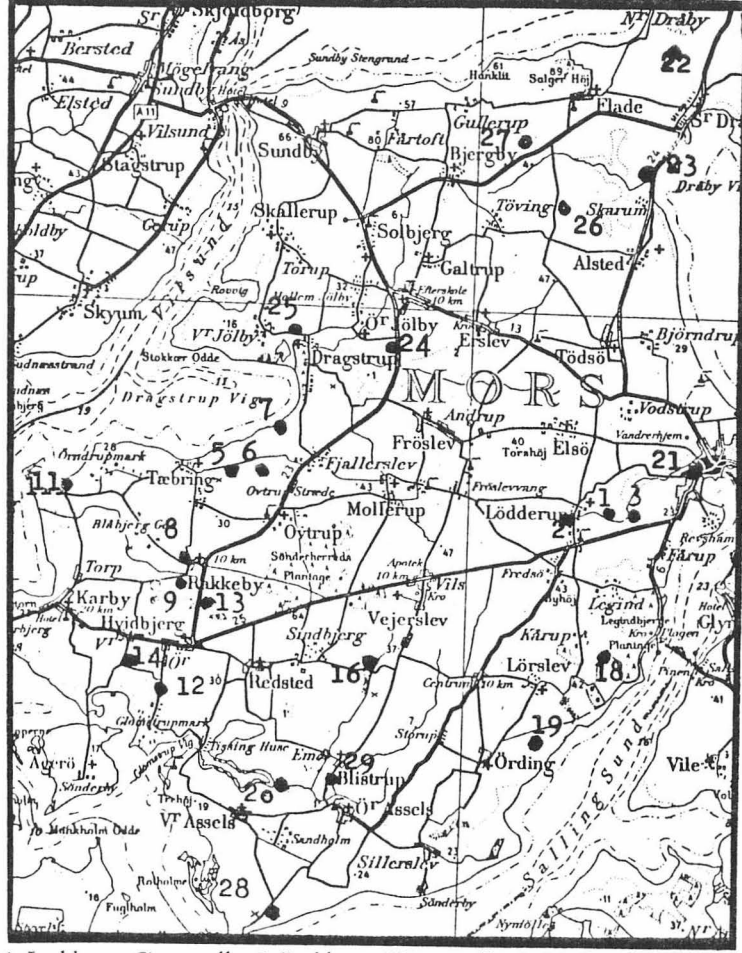


1. Lødderup Østermølle. 2. Lødderup Vestermølle. 3. Markmølle. (4. Tæbring mølle, øde før 1664). 5. Votborg mølle. 6. Damsgård mølle. 7. Houmølle. 8. Rakkeby Nørremølle. 9. Rakkeby Søndermølle. (10. Vester Stampemølle). 11. Ørndrup Strandmølle. 12. Glomstrup Mølle. 13. Ejstrup mølle. 14. Hvidbjerg Søndermølle. (15. Sindbjerg mølle, øde før 1664). 16. Vejerslev Nørremølle. (17. Vejerslev Søndermølle, øde før 1683). 18. Lilleris mølle. 19. Årbæk mølle. 20. Mydum mølle. 21. Dueholm mølle. 22. Sø mølle. 23. Skarum mølle. 24. Pis mølle. 25. Dragstrup mølle. Desuden: 26. Ullerup mølle. 27. Nandrup mølle. 28. Lund mølle (ved fajæne-fabrikken). 29. Blistrup mølle. De fire sidste herregårdsmøller er ikke omtalt i artiklen.

Møllernes plads er angivet efter Videnskabernes Selskabs kort 1795.

## Oversigt

Sogn	Ældste afgifter				Matriklernes mølleskyld		
	Møllens navn	År	Afg. før 1627	Før 1664	1664	1688	1844
1. Lødderup	Østermølle	1614	40 td. mel	40 td. mel	20-	5-2-2-0	5-2-2-0
2. -	Vestermølle	1614	16 td. byg	16 td. byg	8-	3-5-3-0	3-5-3-0
3. -	Markmølle	1614	20 td. mel	20 td. mel	10-	5-6-3-0	3-6-3-0
4. Tæbring	Tæbring mølle	1613	øde				
5. -	Votborg			24 td. byg	10-	5-2-2-0	
6. Outrup	Damsgaard			8 td. byg	5-	2-1-0-0	2-1-0-0
7. -	Houmølle	1638			Stampemølle		
8. Rakkeby	Nr. vandmølle			11 td. byg	5-4-	2-1-0-0	2-1-0-0
9. -	Sdr. vandmølle			13 td. byg	6-4-0-0	3-1-2-0	3-1-0-
10. -	Vester Stampemølle						
11. Karby	Strandmøllen				under H.	0-4-1-0	
12. Hvidbjerg	Glomstrup Vejrmølle					0-4-1-0	0-4-1-0
13. -	Ejstrup					0-2-1-0	
14. -	Sdr. mølle	1614	13 td. byg	10 td. byg			
15. Redsted	Sindbjerg	1624	12 td. byg				
16. Vejerslev	Nr. mølle	1420	13 pd. mel	8 td. byg	4-4	2-1-0-0	2-1-0-0
17. -	Sdr. mølle			20 td. byg	10-		
18. Ljørslev	Lilleris					2-1-0-0	2-1-0-0
19. Ørding	Aarbæk			8 td. byg	4-	1-0-2-0	
20. Assels	Mydum			24 td. byg	14-	2-5-1-0	2-5-1-0
<b>NØRRE HERRED</b>							
21. Nykøbing	Klostermølle	1614	9 td. mel	9 td. mel	14-4	2-1-0-0	2-1-0-0
22. Sejerslev	Søe Vejrmølle			12 td. mel	5-	1-0-2-0	1-0-2-0
23. Alsted	Skarum			12 td. mel	4-2-	2-4-0-0	2-4-0-0
24. Ø. Jølby	Lild el. Pis mølle	1640	2 pd. byg		0	0	
25. Dragstrup	Dragstrup	1624	10 td. byg	10 td. byg	5-	2-1-0-0	2-1-0-0



1. Lødderup Østermølle. 2. Lødderup Vestermølle. 3. Markmølle. (4. Tæbring mølle, øde før 1664). 5. Votborg mølle. 6. Damsgård mølle. 7. Houmølle. 8. Rakkeby Nørremølle. 9. Rakkeby Søndermølle. (10. Vester Stampemølle). 11. Ørndrup Strandmølle. 12. Glomstrup Mølle. 13. Ejstrup mølle. 14. Hvidbjerg Søndermølle. (15. Sindbjerg mølle, øde før 1664). 16. Vejerslev Nørremølle. (17. Vejerslev Søndermølle, øde 1683). 18. Lilleris mølle. 19. Årbæk mølle. 20. Mydum mølle. 21. Dueholm mølle. 22. Sø mølle. 23. Skarum mølle. 24. Pis mølle. 25. Dragstrup mølle. Desuden: 26. Ullerup mølle. 27. Nandrup mølle. 28. Lund mølle (ved fajancefabrikken). 29. Blistrup mølle. De fire sidste herregårdsmøller er ikke nævnt i listen.

## Oversigt

Sogn	Ældste afgifter			Matriklernes mølleskyld			
	Møllens navn	År	Afg. før 1627	Før 1664	1664	1688	1844
Lødderup	Østermølle	1614	40 td. mel	40 td. mel	20-	5-2-2-0	5-2-2-0
—	Vestermølle	1614	16 td. byg	16 td. byg	8-	3-5-3-0	3-5-3-0
—	Markmølle	1614	20 td. mel	20 td. mel	10-	5-6-3-0	3-6-3-0
—	Tæbring mølle	1613	øde				
—	Votborg			24 td. byg	10-	5-2-2-0	2-1-0-0
—	Damsgård	1638		8 td. byg	5-	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Houmølle				Stampemølle		
—	Nr. vandmølle			11 td. byg	5-4-	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Sdr. vandmølle			13 td. byg	6-4-0-0	3-1-2-0	3-1-0-
—	Vester Stampemølle				under H.	0-4-1-0	0-4-1-0
—	Srandmøllen					0-4-1-0	0-2-1-0
—	Glomstrup Vejmølle						
—	Ejstrup			10 td. byg	4-4	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Sdr. mølle	1614	13 td. byg	8 td. byg	10-	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Sindbjerg	1624	12 td. byg	20 td. byg	4-	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Nr. mølle	1420	13 pd. mel	8 td. byg	14-	1-0-2-0	2-5-1-0
—	Sdr. mølle			24 td. byg			
—	Lilleris						
—	Åarbæk						
—	Nørsløv						
—	Ørning						
—	Assels						
—	Mydum						
RE HERRED	Klostermølle	1614	9 td. mel	9 td. mel	14-4	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Søe Vejmølle			12 td. mel	5-	1-0-2-0	1-0-2-0
—	Skarum			12 td. mel	4-2-	2-4-0-0	2-4-0-0
—	Liltd el. Pis mølle	1640	2 pd. byg		0	0	0
—	Jølby	1624	10 td. byg	10 td. byg	5-	2-1-0-0	2-1-0-0
—	Dragstrup						

afgifter er de bedste mål at bedømme møllernes kapacitet efter, for dengang var folk også beskedne, når de opgjorde deres selvangivelse! I de fleste møller er stenene malt fra »øjet« d. v. s. det hul, der er midt i stenen, som kornet løber igennem. Den er 4–6 tommer, så radius er det opgivne mål + halvdelen af øjets diameter.

Det er mit ønske, at læserne må have samme glæde ved at læse artiklen, som jeg har haft ved at samle materialet.

### 1. Østermølle i Lødderup sogn.

- 1599 Præstindb.: 2 møller med ringe sæd.  
1610 Hald Len x-skat. F. Thorkild Jensen, øde.  
1613 Hald Len regnsk: Indlagt et par grove skånske møllesten 21<sup>1</sup>/<sub>2</sub> daler. Nyt yderhjul til hans vestre kværn og en ny aksel med 2 nye tapper, 2 ringe i enderne. Nok en trille til den øster kværn, 10 slette daler.  
1614 Hald Len Jb: F. Thorkild Jensen, 40 td. mel.  
1630 Hald Len Jb: F. Thorkild Jensen, 20 td. mel, <sup>1</sup>/<sub>2</sub> afgift efter krigen.  
1640 Hald Len Jb: F. Niels Christensen, 20 td. mel, <sup>1</sup>/<sub>2</sub> afgift  
1638 O. Worms indber. Øster-Vestermølle, vandet løber til Enstedmølle, kaldet Markmølle og samme vand løber til Clostermølle.  
1646 Kb: Niels Christensen, H. Appelone Pedersdatter.  
1630 Tingvidne: At da fjenden kom i landet, vestre kværnsten i Østermølle på 17 greb og et par kværnsten i østre kværn på 12 greb, 21<sup>1</sup>/<sub>2</sub> daler.  
1649 Dueholm Len regnskab: 2 møllesten til Østerlødderupmølle. (Der købes ialt 5 møllesten for 147 daler og 2 mark).  
1657 Kb: Niels Christensen i Østermølle jordet.  
1658 Kb: Michel Povelsen trol med enken Appelone Pedersdatter.  
1662 Kb: Michel Povelsen, Østermølle, jordet d. 8/7.  
1664 Ma: F. Jens Christensen, gl. sk. 40 td. mel, ny 20 td. hk.  
1680 7/3 døbt, Jens Christensen, barn Stephan af Østermølle.  
1683 Markb: 1 kværn O-faldsvand, sten <sup>3</sup>/<sub>4</sub> al fra øjet, F. Niels Andersen.

- 1688 Ma: 20 hk. ny Ms. 5–2–2–0, dyrket jord, 5,4 td. land.  
1693 G. Ryt. 2–2: F. Jens Christensen (krongods til hærens underhold).  
1699 Amtsregnskab x-skat: F. Jens Christensen, H. Ane Stephansdatter.  
1709 Kb: jordet Jens Christensen i Østermølle, 76 år gl.  
1723 Kb: Stephan Jensen af Østermølle.  
1728 Kb: Stephan Jensen, mor Ane Stephansdatter, jordet 89 år gammel.  
1751 Kb: Stephan Jensen, jordet d. 13/8, 71 år gammel.  
1753 Kb: Stephans Jensens enke Mette Nielsdatter, jordet, 62 år gammel.  
1754 Kb: 25/4 viet Niels Stephansen Østermøller og Kirsten Christensdatter ved Sallingsund.  
1759 Kb: jordet Niels Stephansen Østermøller, 54 år. Enke Kirsten Christensdatter.  
1778 G. 112–2. Eftersom Stephan Jensen og søn er døde, overlades fæste til Anders Jensen Smed, Lødderup.  
1778 Kb: Viet Poul Christensen til Inger Lauritsdatter den 3/7.  
1787 Folkt. Poul Christensen, 50 år, til Inger Lauritsdatter, 53 år, 2. ægteskab.  
1801 Folkt. Poul Christensen, 65 år, H. Johanne Christensdatter, 39 år.  
1807 Kb: Jordet Poul Christensen, 71 år gammel.  
1844 Ma: Ej. Christen Christensen. Ms: 5–2–2–0.  
1850 B. 513–30 Christen Christensen, ialt 900 rdl.

### 2. Vestermølle, Lødderup sogn.

- 1568 Præsteindb: 1 mølle til Iver Kaas. Hald Len. Skarpenbergs gods.  
1614 F. Jens Christensen, 16 td. byg.  
1627 Tingsvidne, at 2 nye møllesten 16 greb brede gjordes fornøden.  
1630 F. Christen Jensen, <sup>1</sup>/<sub>2</sub> afgift, 8 td. byg.  
1631 Niels Christensen, 15 daler i indfæstning for møllen, som hans far Christen Jensen oplod ham.  
1634 en møllesten indlagt, 1630 en møllesten indlagt.



- 1640 F. Jørgen Christensen.  
 1652 Kb: 18/5 jordet Jørgen Møller i Vestermølle.  
 1652 Kb: Viet Peder Pedersen og Dorete Andersdatter i Vestermølle.  
 1664 Ma: F. Peder Pedersen, gl. sk. 16 td., ny 8 td. hk.  
 1683 Markb: 1 kværn med o-faldsvand, sten  $\frac{7}{8}$  alen fra øjet.  
 1688 Ma: F. Anders Svendsen, gl. sk. 16 td. byg, Ms: 3-5-3-0.  
 1688 Kb: Jordet F. Anders Svendsen, 53 år gammel.  
 1701 Kb: Trol. Christen Jensen og Else Andersdatter af Vestermølle.  
 1720 G. 112-3. F. brev til Anders Steffensen fra Votborg mølle på Vester mølle, som Christen Jensen oplod ham, temmelig forfalden.  
 1740 G. 112-3. Anders Steffensen får Markmølle i fæste, og Henrik Christensen, barnefødt i Markmølle, får Vestermølle.  
 1739 G. 112-16. Skf. e. Sidsel Christensdatter. Enkemand Anders Steffensen.  
 1752 G. 112-3, s. 103: Fæstet udvidet 29/4 1761 til Christen Christensen.  
 1754 Christen Bold og Ane Marie Sejersdatters barn døbt Christen.  
 1771 Kb. Døbt Christen Christensen (Bold), selvjer søn.  
 1777 B. 1-A-135: Skf. efter Christen Christensen (Bold) og H. Ane Marie Sejersdatter.  
 1784 Kb: jordet Povl Sørensen i Vestermølle, 60 år gammel.  
 1787 Folkt: Christen Christensen, 62 år, selvejer, 2. ægteskab H. Anna Josephdatter, 47 år gammel, en søn Joseph, 5 år gammel.  
 1788 Bll. 69: Fortegnelse Vestermølle 3-5-3-0.  
 1801 Folket: Villads Christensen, 29 år. Else Nielsdatter, 32 år.  
 1802 B. 513-14: Ej. Villads Christensen, hus og mølle, 500 rdl.  
 1807 Kb: 11/11 fødte Villads Møllers H. Else Marie Nielsdatter. Tvillinger.  
 1850 B. 513-30: Anders Michelsen, nu Villads Andersen, stuehus 250 rdl. 1 hus i sønden med mølleværk 600 rdl., ialt 1800 rdl.  
 1844 Ma. Anders Mikkelsen, Hk. 3-5-3-0, Ma. nr. 18.

3. *Markmølle, Lødderup sogn.*

- 1410 11/11 tingsvidne, at Inge Thorkildsdatter, Mikkell Pedersens enke for deres sjælemesse skænker Dueholm kloster meddelste mølle i Lødderup.  
 1568 Præsteindb: En mølle til Dueholm.  
 1614 Hald Lens Jb: Michel Thamesen, 20 td. mel.  
 1630 Hald Lens Jb: F. Boulte Christensdatter,  $\frac{1}{2}$  afgift, 10 td. mel.  
 1640 Hald Lens Jb: F. Christen Christensen,  $\frac{3}{4}$  afgift, 15 td. mel.  
 1653 Kb: Christen Markmøllers søn døbt Christen, (H. Margret).  
 1664 Ma: Christen Christensen, 20 td. mel, ny 12 td. Hk. af eng 4 pund smør.  
 1673 Kb: Niels Christensens 2 børn døbt, Christen, båret af mandens mor i Markmølle, og Kirsten, båret af kvindens mor i Søe Mølle.  
 1681 Kb: jordet Anders Ibsens i Markmølle H. Inger Christensdatter.  
 1683 Markb: F. Peder Nielsen, Ej. Dueholm, 1 kværn, underfald, sten  $\frac{7}{8}$  alen fra øjet.  
 1688 Ma: F. Niels Andersen og Anders Ibsøn, gl. sk. 12-2, ny 5-6-3-0.  
 1704 Amts X-skat: Niels Andersen H. Ane Christensdatter.  
 1707 Kb: 16/10 jordet sal. Niels Andersens H. Ane Christensdatter, 84 år gammel, boede tilforn i Markmølle.  
 1707 Kb: 20/10 jordet Christen Madsens H. Maren Nielsdatter, 55 år gammel.  
 1708 Kb: 5/1 trol. Christen Madsen til Ane Lisbeth Carstensdatter, f. Sallingsund.  
 1733 Godsarkiv: fæstet til Henrik Christensen, barnefødt i møllen, får fæstet efter Christen Madsens enke.  
 1740 Godsarkiv: Anders Stephansen får møllen i fæste, og Henrik Christensen får Vestermølle, se Vestermølle.  
 1740 Kb: trol. Anders Stephansen til Zidse Pedersdatter samme sted.  
 1743 Kb: 17/1 Anders Stephansen jordet, 42 år gammel.  
 1743 Kb: 4/6 trol. Peder Svenningsen af Erslev til enken Zidse Pedersdatter.

- 1747 Kb: 6/12 jordet Peder Svenningsen H. Zidse Pedersdatter, 34 år, og deres barn.
- 1748 Kb: 5/4 trol. Peder Svenningsen til Anna Larsdatter af Fredsø.
- 1774 G. 109-1: 30/4 fæstet til Anders Pedersen, født samme sted, som hans far Peder Svenningsen havde i fæste.
- 1775 Kb: 10/2 trol. Anders Markmøller til Maren Persdatter Bonde, Fårup.
- 1781 G. 109-: Skf. 10/5 efter Peder Svenningsen, H. Anna Larsdatter.
- 1788 Kb: 2/11 jordet Peder Svenningsen, 70 år gammel.
- 1787 Folkt: Anders Pedersen, 40 år, H. Maren Christensdatter, 35 år.
- 1801 Folkt: Anders Pedersen, 53 år, H. Maren Christensdatter, 50 år.
- 1820 Eneste fæsteledige gods: Markmølle.
- 1844 Ma: F. Jens Sørensen, Ms. 5-6-3-0, Ma. nr. ingen, Ej. Dueholm.
- 1850 Brandt: Ej. Dueholm, stuehus 1000 rdl., ialt 1600 rdl.

#### 4. Tæbring Mølle, kaldet Vester mølle i Tæbring by.

- 1568 Præsteindb.: En mølle med et gadehus, tilhørende fru Abbels.
- 1613 Christen Jensen beboer, øde.
- 1618 Mads Møller beboer, øde, kaldet Tæbring Vester Mølle.
- 1639 Dueholm Lensregnsk: Jens Christensen, født i Tæbring mølle, giver 10 rdl. i indfæstning af et boel i Sundby.
- 1664 Ma: Udi langsommelig tid været øde, så den for skyld ej kan agtes.

Det er møllen sidste livstegn, den har haft bækken fra Votborg mølle, så de er ikke vandmangel, der har gjort den øde, der falder mange møller omkr. 1600, resten får overfald, der giver dobbelt kraft af samme vandmængde Det er sikkert også sket her.

#### 5. Votborg Mølle, Tæbring sogn.

- 1568 Præsteindb.: En mølle.
- 1610 Hald Lens regnsk. x-skat: F. Søren Tordsen.
- 1618 Hald Lens regnsk. x-skat: F. Christen Andersen.

- 1623 Hald Lens regnsk. x-skat: F. Per Christensen, forarmet, fri for skat.
- 1638 O. Worms Indb: Votborg Mølle.
- 1664 Ma: F. Anders Nielsen, gl. sk. 24 td. byg, nu 10 td. hk.
- 1669 Hvidbjerg Kb: Fadder: Jacob møller i Votborg.
- 1677 Dragstrup Kb: 14/10 viet Mikkell Jacobsen i Votborg Mølle til Anna Jensdatter.
- 1683 Markb: F. Niels Clausen, 1 kværn, overfaldsvand, sten 2<sup>1</sup>/<sub>4</sub> alen.
- 1688 B. 1. A-106. Dueholm: Skf. F. Michel Jacobsen, afgift 20 td. byg.
- 1699 Amts. x-skat: Steffen Nielsen, ugift, 2 rdl. Udi møllen den forrige møllers hustru, ogevr 80 år og tigger sit brød.
- 1704 Amts. x-skat: Steffen Nielsen, gift og 3 børn.
- 1720 Anders Steffensen fra Votborg Mølle får Vester Mølle i Lødderup i fæste, som Christen Jensen har opladt ham.
- 1787 Folkt: Anders Jepsen, 60 år, 1 ægt. H. Karen Nielsdatter, 46 år, 3 ægt.
- 1801 Folkt: Christen Lauritsen, 37 år, H. Inger Laursdatter, 39 år gammel, og husbonds mor Karen Nielsdatter, 62 år. (Har overlevet 3 ægteskaber!!).
- 1811 B. 513-14. X Votborg. F. Christen Lauritsen. Ej. Jens Vandborg. Stuehus og mølleværk 900 rdl.
- 1844 Ma: Christen Laursen Ms. 5-2-2-0, Ma. nr. 18.

#### 6. Damsgaards Mølle eller Nedre Mølle, Outrup sogn.

- 1568 Præsteindb: 3 møller, Frans Dyres arvegods.
- 1638 O. Worms indb: Overmølle (øde), meldmølle, nedre mølle. På Damsgårds mark, nede ved fjorden, en mølle ved gården Smedegård.
- 1664 Ma: Damsgård, en vandmølle udi gårdens mark, under gårdens takst.
- 1683 Ma: Markb: En liden vandmølle, vest for gården. F. Anders Christensen. Stenbredde fra øjet 15/16 alen, drives ved overfaldsvand. Ej. Preben Gyldenstjerne.
- 1688 Ma: Ej. Damsgård, Ms. 2-1-.
- 1780 G. 108-2: 7/4 Anders Christensens F.-brev på Damsgård eller Nedre Mølle.

- 1787 Folkt: Anders Christensen, 40 år, H. ZidseJensdatter, 37 år, bonde og møller.
- 1789 G. 108-2: Skf. e. Christen Andersen, enke Dorte Pedersdatter, 5 myndige børn, sønnen Anders Christensen har fæstet.
- 1801 Folket: Anders Christensen, 55 år, H. ZidseJensdatter, 51 år.
- 1807 G. 108-2: F.-brev til Svenning Nielsen fra Frøselev på møllen, som Anders Christensen frivilligt har opgivet.
- 1808 Vejerslev Kb: 3/5 viet Christen Christensen Øer af Damsgårds Mølle til Maren Pedersdatter Bjerregård af Vils.
- 1811 B. 513-14: 24/6 ejes og beboes af Christen Øer, stuehus med maleværk i vestre ende: 3000 rdl.
- 1844 Ma: Niels C. Christensen: Hk. 2-1-. Ma. nr. 2.
- 1849 B. 513-31: nu Jens Pedersen, 1900 rdl.

7. *Houmølle, Outrup sogn.*

- 1638 O. Worms Indb. På Damsgårds mark en mølle ved Smedegård.
- 1719 G. 108-2: Feldbereder Søren Pedersen, E. Karen Jensdatter, s. 4b.
- 1738 G. 108-2: Feldbereder Søren Jensen, Houmølle/Stampemølle. 2. H. Anna Sørensdatter, søn af 1. ægteskab Michel Sørensen, skrædder i Skive. Anna Sørensdatter bliver gift med Johan Jensen Aboe, født i Skive.
- 1751 18/1 Skf. efter Anna Sørensdatter, 76 år gl., enkemand Johan Aboe, feldbereder.
- 1780 17/3 Skf. Johan Jensen Aboe, E. Anna Pedersdatter og 7 børn.
- 1781 10/1 Peder Johansens F.-brev.
- 1783 20/8 Skf. e. Kirsten Thøgersdatter. E. mand Peder Johansen.
- 1796 28/9 Skf. e. Peder Johansen, enke Inger Marie Lauritsdatter.
- 1796 Skf. e. Inger Marie Lauritsdatter, 4 børn.
- 1811 23/6 Hou Stampemølle, ejer og beboer Niels Madsen, 1 hus østen for 5 fag 8 alen bred. indrettet til Stampemølle.

- 1849 B. 513-31: Hou Stampemølle, E. Johan Andersen, Stampemøllen syd for gården, 600 rdl.

8. *Nørmølle, Rakkeby sogn.*

- 1568 Præsteindb: En mølle, Iffuer Kaaes tilhørende.
- 1614 Hald Len x-skat: F. Poul Jensen.
- 1654 Dueholm Len: Fr. 3. brev til Christen Simonsen i Rakkeby Mølle, hvis møllehusværk er nedbrændt ved en skadelig ildebrand, får et års frihed for afgifter og skal selv betale opbygningen af møllen.
- 1655 16/2 fæster Jacob Christensen fra Thy en mølle i Rakkeby, som Christen Simonsen oplod ham. Indfæstning 6 rdl.
- 1664 Ma: Nørmølle. F. Niels Simonsen: 11 td. byg, 1/2 td. smør, 1 svin, 4 snese ål, 6 td. havre.
- 1683 Markb: F. Niels Lauritsens enke, overfaldsvand med 1 kværn, stenbredde 3/4 alen fra øjet, gl. sk. 5 1/2 td. hk., ny 2-1-, dyrket jord, 6 td. land.  
Er nogenlunde ved magt, med dæmningen ingen sønderlig besværing.
- 1690 Redsted Kb: trol. Hans Nielsen og Mette Nielsdatter, han af Rakkeby Mølle.
- 1699 Amtsregnsk. x-skat: Hans Nielsen, 4 rdl. af Rakkeby Mølle, nør.
- 1734 Højris gods: 5/1 Niels Nielsen, født i Rakkeby, får opladt 1/2 fæste af sin far, Niels Jensen, som 20/10 1735 overlader sønnen sidste del af fæstet.
- 1788 B. 11-69, hk.-fortegnelse: Christen Nielsen 2-1-.
- 1811 i Schades beskrivelse anført som en kornmølle.
- 1812 B. 513-14: Ejers og beboers af enken Maren Jensdatter.
- 1844 Ma: nr. 10. E. Jens Christensen, Ms. 2-1-0-0.
- 1856 B. 513-31: Stuehus med mølle, 3000 rdl.

9. *Rakkeby Søndermølle, undertiden opført i Hvidbjerg sogn.*

- 1568 Præsteindb: Ej. Lunde, Skarpenberg gods.
- 1604 stedt Thames Møller Rakkeby Mølle, som Jens Møller sidst iboede, 4 rdl. i ndfæstning. (Lundeg. Lens regnsk.).
- 1614 Hald Lens x-skat: F. Anders Lauritsen 13 td. byg

- 1630 Dueholm Lens regnsk. F. Laurits Lauritsen,  $\frac{1}{2}$  afgift,  $6\frac{1}{2}$  td. byg.
- 1646 Lund Lens Jb: F. Laust Christensen.
- 1651 Lund Lens regnsk. Kostet 20 rdl. på møllen, deraf 7-2 for en møllesten.
- 1655 Dragstrup Kb:  $\frac{1}{1}$  viet Niels Andersen i Rakkeby Mølle til Ane Christensdatter fra V. Jølby.
- 1664 Ma: F. Jacob Mikkelsen, gl. sk. 13 td. byg,  $6\frac{1}{2}$  thk.
- 1668 Hvidbjerg Kb: 19/7 viet Anders Mikkelsen i Rakkeby Mølle til Maren Jacobsdatter. Hun døde 1669, 21 år gl., antagelig mølledatter?
- 1671 Kb: døbt Anders Møller og Margrethe Efversdatter barn Maren.
- 1688 Ma: F. Anders Jespersen, E. Karen Lykke, Vejerslev-gård.
- 1734 Kb: s. 277: jordet Christen Jensen, 103 år gl.
- 1734 Kb: trol. Jens Christensen til Zidse Nielsdatter af møl-  
len.
- 1788 B. 11-69, hk.-fortegnelse: Jens Sørensen MS: 3-1-3-1. Ej. Ørndrup.
- 1811 B. 513-14: Ejer og beboer Anders Larsen, stuehus i søn-  
der, 18 fag, deraf 4 til møllen, 1000 rdl.
- 1849 B. 513-31: Niels Gade, stuehus med mølle, 1100 rdl.

10. *Rakkeby vester Mølle.*

Johan Andersen fra Houmølle laver en stampemølle ved samme vandløb som trækker Nørmølle.

- 1801 Folkt: Anders Johansen, 32 år, H. Ane Andersdatter, 33 år.

11. *Ørndrup, strandmølle, Karby sogn.*

- 1638 O. Worms Indb: Strandmøllen og 1 Enstedgård.
- 1664 Ma: Borbjerg spangen og strandmøllen.
- 1688 Markb: En liden vandmølle, næsten forfalden, 1 kværn med underfaldsvand fra Rakkeby kær, sten  $\frac{7}{8}$  alen bred fra øjet. Helt slet på bygning og sten, maler kun for gården (!?). Ved gården en sluse, hvor fisken har sin opgang af fjorden, mølledammen er begroet med tang og fleg og i stor tørke næsten tør.

- 1688 Ma: Hovedgård af vandmøllen 0-4-1-0.
- 1688 Kb: 9/9 døbt Mads Pofvelsen, Strandmøllen, og Johanne Ifferstdatters barn.
- 1844 Ma: nr. 1. Ej. A. Poulsen, MS. 0-4-1-0.

12. *Glomstrup Vejmølle, Hvidbjerg sogn.*

- 1669 Kb: jordet Christen Christen af Vejmøllen.
- 1671 Kb: jordet 7/3 Anders Vejmøller og H. Maren Christens-  
datters barn.
- 1688 Ma: En liden vejmølle, F. Anders Jørgensen, sten:  $\frac{3}{4}$  alen fra øjet.
- 1758 B. 24-699, s. 68: Glomstrup øde vejmølle, MS. 0-4-1-0.
- 1761 Thomas Nielsen af Vejmøllen.
- 1788 B. 11-69, hk.-fortegnelse: Peder Larsen, MS. 0-4-1-0.
- 1811 Schades beskrivelse: Glomstrup Vejmølle.
- 1844 Ma: Glomstrup gods. MS. 0-4-1-0.
- 1857 Trap I: Glomstrup Vejmølle.

13. *Ejstrupgårdsmølle.*

- 1683 Markb.: Norden Ejstrupgård, en liden overfalds vand-  
mølle med 1 kværn, sten bredde  $\frac{3}{4}$  alen fra øjet, som  
bonden selv bruger, er ellers ilde ved magt, møllen for  
målingen ansat: 0-2-0-0, under Ejstrupgård, der er an-  
sat til 14-1-2-0 td. hk. Ej. Dueholm, F. Anders Jørgen-  
sen. Var en gl. selvejergård, derfor kunne de holde mølle  
uden at have en mil til mølle, bare de betalte afgift af  
møllen.

14. *Hvidbjerg Søndermølle, Hvidbjerg sogn.*

Hald Lens ekstra skatter:

- 1626 Las Møller, 1634 Las Møller.
- 1638 O. Worms Indb.: En enstedsmølle, øde.
- 1699 Amtsregnsk. x-skate: Hans Nielsen og H. 4 rdl.
- 1704 Amtsregnsk. x-skate: Niels Jensen, ugift.
- 1734 Kb: 18/11 trol. Jens Christensen og Zidse Nielsdatter  
af Sønder Mølle.
- 1787 Folkt: Anders Nielsen, 46 år, H. Else Jensdatter, 51 år,  
har mølle i fæste.
- 1801 Folkt: Jens Andersen, 45 år, H. Karen Nielsdatter, 29 år.
- 1811 Schades beskrev.: Sdr. Vandmølle.

- 1634 Lund Regnsk.: Kostet 2 møllesten, 6 daler, fra Hans Sørensens, Ålborg.
- 1635 Lund Regnsk.: 1/4 oplod Laurits Christensen møllen til Jens Jacobsen, 28 daler.
- 1637 Hald Len: Jens Jacobsen, Mydom, foged ved Lund Birk.
- 1638 O. Worms Indb.: nævner møllen.
- 1645 Lund L. Jb: Mette Lauritsdatter. 1646 Claus Jensen.
- 1648 Kb: døbt Claus Møllers søn Jens.
- 1651 Lund L. Regnsk.: 2 tylt fyrdeller til flødgyden, ialt 2 daler, 4 mark og 4 stk. 12 alen træer oven over porten: 1 rdl.
- 1664 Ma: F. Claus Jensen: Leonard Marselis 22 td. byg. Gl. ejer Lund. 14 td. hk., og Preben Gyldenstjerne 6 td. rugmel.
- 1683 Markbog: F. Michel Nielsen, gl. Sk. 14 td. hk., underfald, sten 1 1/16 alen fra øjet.
- 1688 MS. 2-5-1-0.
- 1697 Kb: døbt Lave Niensens søn, Michel.
- 1699 Amt x-skat: Lave Nielsen, enkemand, skat 2 rdl. 1704 hustru og 2 børn.
- 1712 Kb: jordet Lave Nielsen, 53 år gammel.
- 1722 Højris Gods G: Fæste til Niels Lavesen, født i møllen, som hans mor Maren Michelsdatter har opladt ham.
- 1735 Kb: viet Michel Lavesen i Mydom Mølle til Karen Jensdatter.
- 1742 Kb: jordet Michel Lavesen, 45 år gammel.
- 1761 Kb: 12/6 viet Peder Christensen af Storupgård til Karen Jensdatter.
- 1776 Redsted Kb: trol. enkemand Niels Nielsen Brun af Mydum M. til enke-kone Dorte Andersdatter af Redsted.
- 1787 Folkt.: Jens Larsen, 50 år, H. Johanne Povelsdatter, 44 år.
- 1801 Folkt.: Christen Steffensen, 60 år, enkemand.
- 1815 B. 513-14: 3/4 Brandt. Mydum Mølle ejes og beboes af Jacob Breiner, før forsikret for 2400 rdl., nu møllen forbedret 600 rdl., ialt 4000 rdl.
- 1844 Ma: Johan Jacob Breiner. MS. 2-5-1-0. Ma. nr. 21.
- 1850 B. 513-30: Christen Lundsbye, 1 vejrmølle, 3000 rdl.

21. *Dueholm Klosters Mølle, Nykøbing by.*

- 1474 Dueholm Dipl.: Sandemandstov v. Skt. Jørgens Mølle.
- 1481 Dueholm Dipl.: Sankt Johannes Mølle.  
Af Hald og Dueholm Lens jordebøger og regnskaber – Rigsarkivet:
- 1613 Tingsvidne: Møllehuset er meget øde, rådden og forfalden, både inde og ude på vinduer, tømmer, tag og ler. Indermøllehjul er aldeles øde og forfalden, vandtrug og kindinger er iligemåde øde, sønder og forfalden. Jernfang til samme mølledrskab er meget slet og forfalden. Dernæst begge møllesten ugavnlig og utjenlig til at male med. Nederste sten i 3 stykker.
- 1614 Hald Lens Jb: Niels Christensen i Kloster Mølle, 9 td. mel.
- 1614 Tingsvidne, at Niels Nielsen Møller koster manglerne i stand, Kvittering 2/6 fra Beendt Kiildsen, Lunde sogn i Halland for et par møllesten halvtrettende daler (12<sup>1</sup>/<sub>2</sub>) med hans bomærke.
- 1627 Givet for 2 par møllesten til Klostermølle, et par 15 greb brede, et par 4 greb brede, efter tingsvidner, koster 11 rdl., 1. ort. (4 greb, ca. 30 cm, må være en såkaldt peberkværn til håndkraft).
- 1630 Christen Therkildsen, 1/2 afgift efter krigen, 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> td. mel.
- 1634 Christen Nielsen Kornmøller udi Klostermølle.
- 1639 Lodvig Christensen, 9 td. mel.
- 1640 Christen Christensen ÷ 2 td., 7 td. mel.
- 1664 Ma: F. Jørgen Madsen, gl. Sk. 9, ny 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> td. hk.
- 1683 Markb: 1 kværn, underfaldsvand, sten 1<sup>3</sup>/<sub>4</sub> alen. F. Jørgen Madsen.
- 1688 Ma: Ej. Duehelm. Gl. Sk. 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, MS. 2-1. F. Jørgen Madsen.
- 1752 Højris gods: Skf. e. Anne Johansdatter, enkemand Christen Michelsen.
- 1794 G. 109-3: 24/1 Skf. e. Peder Christensen, Hundborg, enke Anna Nielsdatter.
- 1801 Folket.: Michel Sørensen, 56 år. N. Dorte Olesdatter, 66 år.



- 1811 Folket.: 19/10 Skf. e. Mariane Thomasdatter, ingen livsarvinger.
- 1803 B. 513-14: Ej. E. Tøttrup, Dueholm, 16 fag af 10 alen bred, 1800 rdl.  
Ved huset en hollandsk grube, 5 lofter høj med 4 kværne i ypperlig stand, 10.200 rdl.
- 1815 Møllen er afbrændt den 17/4 1814, i møllen nu en melkværn, en brækkværn og pillesten, opbygget af pommersk fyr, ansat til 18.000 rdl.
- 1833 11/5 Skf. e. Anders Christian Jensens barn: Ane Kirstine Andersdatter.
- 1838 17/12 Skf. e. Anders Jensens H. Margrete Marie Larsdatter.
- 1844 MA. Ej. Tøttrup. MS. 2-1-0-0.

22. *Søe Vejrmølle, Sejerslev sogn.*

Hald Lens x-skat.

- 1610 F. Jens Olufsen.
- 1624-32. F. Niels Pedersen.
- 1664 Ma: Vejrmølle, gl. sk. 12 td. MS., ny 5 td. F. Morten Andersen.
- 1683 Ma: Vejrmølle, gl. sk. 5 td. MS., ny 1-0-2-0. Sten 1 alen bred.
- 1727 G. 112-3: 20/3 Niels Nielsen, tilforn boende i Søe Vejrmølle, fæster et hus i Sdr. Dråby.  
Omkring 1840 forpagtede Niels Christensen Riis fra Thyholm Ullerup Mølle og Sø Mølle. Ullerups ejer, Jens Stadel, opførte en ny mølle ved Sø, da den gamle var for lille. Den havde 33 alens vingefang og var den største i Thisted amt. Jens Stadel solgte den 1844 til Niels Christensen Riis.

23. *Skarum Mølle, Alsted sogn.*

- 1626 Hald Lens x-skat: F. Søren Møller, med avl.
- 1630 Dueholm Len: Arent Sørensen i Skarum. M. 20 rdl. i indfæstning for halv gård i Sdr. Dråby.
- 1650 Kb: Jens Nielsen, møller, H. Mette Jensdatter, er dødfødt barn jordet.

- 1672 Kb: Jens Nielsen, møller, jordet, 64 år gammel.
- 1676 Kb: Niels Pedersen i Skarum. M. H. Maren Jensdatter, deres første barn hjemmedøbt Mette, 1680 en søn døbt Jens.
- 1682 Kb: Niels Pedersen og Maren Jensdatter, en datter døbt Anna.
- 1682 Kb: fødte Mette Jensdatter Niels Jensen H. en søn, Jens. Der må bo 2 familier i møllen, efter navne døtre af forrige møller.
- 1683 Markb.: En liden vandmølle med ufaldsvand, sten over 2 alen bred, ved møllen en opgang fra fjorden, ansættes til 2 skp. hk. (En fiskeg.).
- 1719 Kb: jordet Mads Jensen Assels af Skarum Mølle, 71 år gammel.
- 1720 G. 105-1. Ullerup, fæstet til Peder Buchhave fra Flade. MS. 4-2, og skal ægte Mads Jensen Ladefogeds efterladte enke Kirsten Tøgersdatter.
- 1738 Kb: jordet Kirsten Tøgersdatter, 73 år gammel.
- 1742 Kb: Peder Jensen Buchhave og Ellen Svenningsdatter, søn døbt Jens.
- 1746 Kb: Peder Jensen Buchhave jordet, 67 år gammel.
- 1664 MA: Ejer Ullerupsgård, Gl. Sk. 12 td.
- 1688 MA: Ejer Ullerupsgård, Sk. 4-2. F. Niels Jensen.
- 1844 MA: Ejer Ullerupsgård, Stadel, Sk. 2-4-0.

*Bjæ - 676/1645 F. Søren Johannsen E. Søren Bildt*

24. *Lild eller Pis Mølle, Ø. Jølby sogn.*

- 1568 Et hus og en liden mølle til Hald Slot.
- 1599 Præsteindb.: En liden mølle til Hald Slot.
- 1614 Hald Len, 1-6: Peder Møllens, Jølby Mølle, 2 pund byg.
- 1619 Hald Lens Regnsk.: Tingsvidne om Peder Christensen i liden mølle.
- 1640 Hald Lens Jb: Lild Mølle: Skyld 2 pund mel, F. Peder Møller. Ikke 1664 og 1688 MA.
- 1799 Enkemand Jeppe Jensen viet til Kirsten Clausdatter, begge af Ø. Jølby.
- 1858 Trap I: Pis Mølle.
- 1920 D. Brun: Land og Folk: Tismølle afsat på kortet.

*W.S. 1604 1604 Hald Mølle, Skarum, Ø. Jølby sogn, Lild Mølle*

25. Dragstrup Mølle, Dragstrup sogn.

- 1568 Præsteindb.: 1 mølle, ejes af Henrik Qvintzov til Sandagergård.
- 1610 Hald Lens x-skat: F. Niels Nielsen.
- 1614 Hald Len Jb: 71-6. Kronen  $\frac{3}{4}$  part. F. Christen Matzen Lund og Anders Møller, 36 td. byg eller 20 td. = 20 daler og selv holde møllen.
- 1623 Hald Len Jb: F. Peder Jensen, forarmet.
- 1624 Hald Len: Peder Møller. Kong. Majestæt, ejer 3 parter ( $\frac{3}{4}$ ).
- 1645 Hald Len Jb: Michael forarmet og kan intet svare.
- 1647 Hald Len x-skat: Niels Møller.
- 1653 Kb: 26/12 døbt en pige for Margrete Hellesdatter, kaldet Maren, skyldte Niels Andersen, møller.
- 1656 Kb: 9/3 døbt en pige for Niels Andersen, møller, og H. Ane Christensdatter.
- 1660 Kb: døbt en dreng Boi og en pige Else i Dragstrup Mølle.
- 1664 MA: Niels Andersen, gl. skyld 20 td. byg, hk. 10-5.
- 1666 Kb: døbt en pige Kirsten for Christen Møller i Dragstrup.
- 1671 Kb: døbt en pige Maren for Jens Sørensen i Dragstrup.
- 1685 Kb: døbt en pige Anna for Michel Christensen i Dragstrup.
- 1688 MA: Niels Christensen, en vandmølle med overfald, sten 2 alen, slet ved magt.
- 1704 Amts x-skat: Græsmølle, Laurs Nielsen, ingen børn.
- 1706 Kb: Olle Møller i Dragstrup.
- 1714 Kb: Jens Nielsen og H. en søn døbt Jochum.
- 1721 fæster han en gård i Fårup, nu kommer Århus Latinskole som ejer.
- 1733 Kb: C. 636-136-Skyld 10 td. mel. Dragstrup møllebrug er ganske øde, manden død, bygningerne forfaldne. Dette gods var også øde i min salige formandstid. 1728 Stephan Nielsen svarer 3-2-0 e. F. brev.
- 1735 Møllen i temmelig god stand med nye kværnstene og hus til foder og fæ forebindes foruden møllehuset.
- 1735 Kb: Hans Madsen og H. Mette Nielsdatter, en søn kaldet Mads.

- 1741 Kb: Staffen Møner jordet, 69 år gammel.
- 1747 Kb: Druknedede den gl. Maren Espensdatter, 70 år, i Mølleåen.
- 1780 G. 108-2. s.: 240 Skf. e. Anders Christensen, enke Karen Knudsdatter, sønnen Christen har møllen.
- 1787 Folk.: Christen Andersen, 52 år. H. Kirsten Christensdatter, 45 år.
- 1788 B. 11-69 F. Christen Andersen, E. Frøsløvgård. MS. 2-1. Jordskyld 0-0-1-1.
- 1811 Schades beskrivelse: Nævner ikke Dragstrup Mølle.
- 1814 Dragstrup Mølle kaldet, Ej. hr. Vandborg, F. Henrik Frandzen.
- 1975 Ingen i Dragstrup kender stedet eller er klar over, at der har ligget en mølle ovenfor byen.

KILDEANGIVELSER OG FORKORTELSER:

- Æ.D.A. Ældste Danske Arkivregistraturer.
- Dueholm Dipl. = Dueholm Diplomatarium.
- Kr. Sk. = Kronens Skoder, især Bind 1.
- Kanc. Brvb. = Kancelliets Brevbøger fra 1550 t. ca. 1680.
- De kongl. Rettertingsdomme og Rigens Forfølgningsbog fra Chr. 3. Tid Gad 1959).
- Wulff: Statistiske Bidrag t, Vendelbo Stifts Historie, Mors og Thy 1555. Fortid og Nutid: 5 Bind, s. 85. De jydsk Bispearkiver af H. Knudsen. Samlinger t. Jydsk Topografi og Historie. 4. Række 1. Bind s. 128 ff. Præsteindberetninger om fæstegods i Vendelbo Stift 1568 og 1599. (C. Rise Hansen, Dansk Videnskabs Forlag, København 1964).
- Præsteindberetninger t. O. Worm, Aalborg, Ribe Stifter 1625-42. (Landbohistorisk Selskab 1970).
- C. Schade: Beskrivelse af øen Mors 1811.
- LA. = Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg.
- Fæste- og skifteprotokoller og godsregnskaber for Mors og for Hegnet Gods. (Folketællinger 1787 og 1801).
- Amts- og amtsstuerregnskaber.
- RA. = Rigsarkivet i København.
- Lensregnskaber for Hald, Dueholm og Lundegårds len t. 1660.
- Amtsregnskaber, ekstra skatter 1699 og 1704, kaldet X-skat.
- Hald Lens ekstra skatter fra 1610-60, kaldet X-skat.
- Kb. = Kirkebøger; hvor intet sogn er nævnt, er det hjemsogets kirkebog.
- F. = Fæster. H. = Hustru. Ej. = Ejer. E. = Enke. Skf. = Skifte.
- Jb. = Jordebog. Hk. = Hartkorn. Ma. = Matrikel. Ms. = Molleskyld.
- Sk. = Skyld.
- Tal med bogstav foran henviser til Landsarkivets arkivnumre.